

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XI. Idem Episcopo, & Capitulo (a) Lauden.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT XI.

Idem Epifcopo, & Capitulo (a) Laudon.

Conſtitutus in præſentia noſtra dilectus filius H. Subdiaconus noſter, Eccleſiæ veſtræ Canonicus, nobis humiliter intimavit, quod tu frater Epifcopo poteſtatem dedidiſti (b) ſacerdotalem conferendi præbendam, quæ primò eſſet in veſtra Eccleſia vacatura: & bonæ memoriæ (c) V. Archiepiſcopus Rhemen. tunc Ap. Sedis Legatus, vobis, filii Capituli, auctoritate noſtra diſtinctè præcepit, ſicut per litteras ſuas ad nos directas apparet, quæ coram nobis lectæ fuerunt: ut, cum ſacerdotalis præbenda in Eccleſia veſtra vacaret, perſonam illam, cui præfatus Subdiaconus vellet eam conferre, reciperetis ad eam ſine interpoſitione alterius perſonæ, & eandem perſonam curaretis de illa ſine difficultate qualibet inveſtire. Aſſeruit etiam idem Subdiaconus, quod cum eſſet ad Sedem Apoſtolicam acceſſurus, ipſe præcautus appellavit, ne tu, frater Epifcopo, ſi fortè interim aliquem ſacerdotalem contingerit vacare præbendam, eam ulli conferres, nec vos, filii Capituli, reciperetis aliquem præſentatum ad illam, niſi quem duxerit præfatus Subdiaconus præſentandum. Quocirca diſc. v. per A. f. m. quat. perſonam illam, cui memoratus Subdiaconus ſacerdotalem præbendam, cum contingerit illam vacare, duxerit conferendam, canonicè ſine contradidione qualibet admittatis, tibi frater Epifcopo firmè interhibentes, ne interim aliquam ſacerdotalem præbendam alicui contra formam conſeſſionis tuæ (d) conferre præſumas, alioquin noveritis nos dil. fil. Cancellario, & Helim. & A. Canonicis Pariſien. in mandatis dediſſe, ut vos ad hoc per cenſuram eccleſiaſticam ap. rem. compellant, in irritum reducentes, ſi quid poſt ap. à præfato Subdiacono ad nos legitime interpoſitam contra conſeſſionem ſibi factam de ſacerdotali præbenda noverint attentatum. Quia verò conſeſſiones huiusmodi, ſi trahantur ad conſequentiam, fieri poſſent in fraudem canonicæ ſanctionis, per quam prohibentur eccleſiaſtica beneficia concedi, ſive promitti antequam vacent, nolimus, quod huius occasione mandati, quod gratiam continet perſonalem, fraudem adhibere volentibus licentia concedatur.

NOTÆ.

(a) *Laudon.* Ita habetur in tertia collectione, ſub hoc tit. cap. 8. De Laudonſi, ſeu Laudonenſi Eccleſia nonnulla notavit in 3. de except.

(b) *Sacerdotalem.* Quæ conferri non poteſt alii, quàm ſacerdoti, cap. cui de non ſacerdotali, de præbend. in 6. ut in Eccleſia Laudonenſi Veterum duorum obſervari refert Chopinus de ſacr. ap. lib. 3. tit. 3. num. 11. quibusdam enim præbendis annexum eſt ſacerdotium, cap. dilecto, de teſtibus, aliis diaconatus, aliis ſubdiaconatus. Innocentius III. lib. 1. epiſt. 275. aliis nullus ordo annexus eſt, cap. 27. de præbend. in 6. Illi cogendi ſunt ad ordines, hi verò minime, cap. cum in cauſis, §. inferiora, de elect. niſi Eccleſiæ utilitas, vel neceſſitas exigat, cap. quæritis, de arate & quæſt. ubi probavi: notavit Citonius in c. 8. de conſtit. in 5. compil.

(c) *V.* Vido videlicet Abbas Cisterciensis, Cardinalis Episcopus Præneltinus, de quo Chenu in serie Praesulum Rhemen. num. 53.

(d) *Conferre præſumas.* Quod difficile valde eſt, ſiquidem ut conſtat ex cap. in cauſis, 30. de elect. factò compromiſſo in aliquos, ut eligant, non poteſt talis poteſtas illis conceſſa revocari, quando res non eſt integra; & ſic è contrario probatur, quod ſi res integra eſſet, rectè poſſit revocari talis facultas. Unde cum in ſpecie huius textus res integra eſſet, nec enim præbenda va-

caverat, nec H. ad collationem proceſſerat, cur impeditur Epifcopo contra formam conſeſſionis ſuæ ſacerdotalem præbendam conferre, & revocare commiſſionem factam? Hoſtienſis exiſtimavit, rationem eſſe deſumendam ex perſona Epifcopi, quia Epifcopus non debet irrita facere, quæ proceſſerunt de labiis ſuis. Innoc. quem ſequuntur ferè omnes, exiſtimavit, differentiam veritari inter caſum, in quo commiſſio fit in favorem ipſius cui committitur, & inter caſum, in quo commiſſio fit magis in favorem Eccleſiæ; ut primo caſu revocari non poſſit, quo caſu exiſtimat procedere textum hunc. ſecundo verò exaudiendum eſſe textum in d. c. in cauſis. Verùm diſtinctionem hanc merito reprehendit Antonius hic, cujus interpretatio magis placet; aſſerit enim ideo Epifcopum in hoc caſu non poſſe cui vellet præbendam conferre, quia per confirmationem Archiepiſcopi Rhemenſis, & Legati Sed. A. affecta fuerat, ut jam validè conferri non poſſit, quemadmodum nec utiliter Epifcopus eam conferret, ſi Legatus collationem certi beneficii ſibi referre vellet.

COMMENTARIUM.

Quamvis conceſſa alicui poteſtas conferendi præbendam ſacerdotalem proxime vacaturam captandæ mortis alienæ occaſionem facile ferum non trahat, namque ille cui dicta poteſtas

stas conceditur, vacaturi beneficii emolumentum habiturus non est, sed ille qui provetus fuerit de tali beneficio; nihilominus, quia via aperiri posset fraudandi Concil. Lateranen. utpote quia, si forte Episcopus voluntatem habuerit conferendi alicui beneficium sacerdotale, posset amicum eligere illius, cui conferre velit, ipsique potestatem conferendi beneficium sacerdotale primo vacaturum committere; unde amicus, cui beneficium Episcopus per amicum conferre intendit, mortem possidentis illud beneficium captabit, ut ipsi per amicum beneficium conferretur, atque ita Lateranense Concilium illuderetur; talis potestas conferendi beneficium, alicui ab Episcopo concessa improbat; quam decidendi rationem presentis textus agnoverunt omnes repetentes hic, & satis innuit Innocentius in illis verbis: *Quia vero concessiones tales, si ad consequentiam traherentur, fieri possent in fraudem canonice sanctionis, per quam prohibentur ecclesiastica beneficia concedi, seu promitti antequam vacent, nolumus quod huiusmodi occasione mandati, quod gratiam continet personalem, fraudem adhibere volentibus licentia concedatur.*

4. Verum si prædicta ratio juris principis consona est; quomodo Innocentius III. in præsentis collationem præbendæ Henrico factam, ut validam admittit, & defendit? Quæ difficultas totis valde Interpretum ingenia, Antonius, Innocentius, Hostiensis, Immola, & Panormitanus existimant, ex gratia Pontificis commissionem conferendi præbendam vacaturam, & per consequens ipsius collationem sustineri, non quia Episcopus, aut Rhemensis Præsul, S. A. Legatus ipsam facere possint, cum illi sint inferiores Concil. Lateran. & per consequens non possint in eo dispensare, *exc. cum inferior. de maior. & obed. pro qua sententia expendit Hostiensis textum in cap. pro illorum 22. §. final. de præbend. in illis verbis, auctoritate nostra*; sed non rectè, quia si ea rectè perpendantur, non ad Pontificem ipsam, sed ad ejus Legatum referenda sunt. Verum hæc interpretatio merito aliis displicuit, qui affirmant in præsentis casu commissionem conferendi præbendam proximè vacaturam sustineri, quia confirmata fuit per Legatum S. A. ut constat ex illis verbis: *Et Rhemensis Archiepiscopus, tunc Ap. Sedis Legatus, vobis, filii Caputuli, auctoritate nostra precepit, ut cum præbenda ipsa vacaret, illam cui vellet idem H. conferret*. Constat autem Legatum S. A. posse sibi reservare collationem beneficii vacaturi, *cap. cum dilectus, de iurepatron. cap. deliberatione, §. prohibemus, de offic. Legat. & ita docent, non ex commissione Episcopi, nec ex gratia Pontificis, sed stricto juris rigore attento, ex confirmatione Legati commissionem in præsentis sustineri casu. Sed hæc etiam interpretatio non placet; nam licet Legatus posset sibi reservare collationem beneficii vacaturi, non tamen potest eandem potestatem alii committere, immò nec delegare receptionem resignationis futuræ præbendæ, d. cap. 4. §. prohibemus, de offic. Legat. in 6.* His ergo omnibus sententiis aliter textum hunc exponendum esse existimo, ita ut commissio conferendi præbendam vacaturam in præsentis specie sustineatur tantum ex facto ipsius Episcopi; supponimus enim in prædicto Concilio Lateran. tantum prohibitum

esse, ne beneficia ecclesiastica promittantur antequam vacent, ut vitetur periculum captandæ mortis alienæ, quam prohibitionem Alexander III. ejuisque successores ad varios casus protraxerunt, ut notavi in cap. 3. hoc titulo; unde prædicta prohibitio abque speciali lege Pontificis ad præsentem casum trahi non poterat, utpote quia cum commissione facta alicui, ut conferat primum beneficium vacaturum, ipse ex beneficio, quod conferre debet, ullum emolumentum habiturus non sit, non creditur ipsum mortem alterius captaturum: ergo rectè potuit talis commissio dari ab Episcopo, quasi hic casus esset extra prohibitionem Concil. Lateran. Unde Innocentius III. rectè constituit, attentâ prohibitionem ipsius Concilii sustineri prædictam commissionem; sed quia ex tali delegatione facilè fraus fieret Concilio Lateran. ideo eadem constitutione prohibuit de cætero similes commissiones in fraudem Concilii fieri. Nec huic solutioni contradicit ipse Innocentius, dum in fine hujus textus affirmat, huiusmodi concessionem gratiam specialem continere: igitur quia stricto juris rigore talis commissio non sustinebatur. Nam dicendum est Pontificem afferenda huiusmodi commissionem gratiam personalem continere, non docere huiusmodi commissionem fieri non potuisse ante præsentem constitutionem, sed personalem gratiam eam appellare respectu futurarum; cum enim Innocent. intenderet in præsentis constitutione protrahere Concilii Lateranensis prohibitionem ad casum adhuc non expressum, dixit prædictam commissionem specialem gratiam esse, quia deinceps similes commissiones fieri non possunt: & hoc specialiter curavit Innocentius hac sua constitutione, quod antea cautum non erat.

Ex qua Innocentii constitutione ita exposita lucem accipit Honorius III. ejus successor, *re-latus in cap. ult. hoc tit. ubi statuit, nullas esse promissiones factas à Joana Flandrensi Comitissa de beneficiis non vacantibus in Ecclesiis, in quibus ipsa iurpatronatus obtinebat, nec potuisse poni donationes eorum in manibus alienis; quæ ultima pars ita communiter ab omnibus accipitur, ut ideo improbetur huiusmodi donationes, hoc est commissiones ad præstandum, quasi personis particularibus factæ non valeant: & ideo cum Comitissa talibus personis dictas donationes fecisset, merito nullius momenti à Pontifice judicantur: docuerunt Innocentius, Abbas, & Immola in dicto cap. ultimo, Covarr. lib. 3. var. cap. 20. sub. num. 6. Garcia de benefic. p. 5. cap. 8. numer. 113. & pari. 10. cap. 1. num. 9.* Verum quia Honorius non exprimit, in quibus manibus Comitissa donationes potuerit, existimo divinare Interpretes, dum affirmant, fuisse manus privatorum; & si fuissent, quid impedit privatorum manibus huiusmodi donationes fieri, ipsi non expriment. Unde ex adducta interpretatione præsentis textus credo Honorium lucem accipere; cum enim Honorius successor esset Innocentii, & per consequens adeptus fuisset præsentem constitutionem; ideo sicut Innocentius in præsentis non valere statuit commissiones factas de conferendis beneficiis vacaturis; ita ipse donationes factas ad præsentandum in beneficiis nondum vacantibus, merito impro-
bavit.

Sed

6. Sed antequam hinc abeamus exponendus est textus in cap. ex frequentibus 3. de instit. ubi Alexander III. affirmat, pravam esse consuetudinem quam clerici ecclesiastica beneficia sine consensu Episcopi diocesis, vel Officialium suorum (qui hoc de jure possunt) recipiunt. Quibus verbis supponit Alexander, posse Episcopum jure committere vicariis suis, ut conferant beneficia vacatura, ipsosque officiales posse jure hujusmodi beneficia conferre; ergo non rectè Innocentius in præsentis affirmat committi non posse collationem beneficiorum non dum vacantium. Nonnulli existimant pro hujus textus expositione differentiam magnam versari inter Vicariam Episcopi, & alium privatum clericum, ita ut illi commissio fieri possit, isti minime; ita Rebuffus in praxi, tit. de forma Vicariatus, num. 8. Covarr. lib. 3. variar. cap. 20. num. 6. Alii existimant differentiam esse inter commissionem generalem conferendi omnia beneficia, & commissionem conferendi aliqua. Primo casu affirmant commissionem factam officiali Episcopi valere; secundo verò nequaquam; ita Garcia de benefic. p. 5. cap. 8. numer. 113. Sed his distinctionibus omisis dicendum est, ideo ab Innocentio in præsentis improbari commissionem datam personæ particulari ad conferendum beneficium vacaturum, quia præsumitur talis delegatio facta in fraudem Concilii Lateranen. quæ præsumptio cum non detur eo casu, quo Episcopus Vicario proprio, simul cum jurisdictione committit collationem beneficiorum, ideo talis commissio admittitur, cap. ult. de offic. vicarii in 6. quia non creditur in fraudem Concilii Lateranen. factam fuisse.

7. Etiam ex supra traditis venit exponendus textus in cap. deliberatione 4. §. prohibemus, de offic. Legat. in 6. ubi Clemens IV. prohibet ne Legatus S. A. in genere, aut in specie cuicumque concedat, ut ab his, qui infra provinciam suæ legationis voluerint beneficia liberè in ejus manibus resignare, illa valeat idoneis conferre personis, illâ ratione adjectâ, quia per hoc aperiri posset via contra Lateran. Concilium, ad beneficia vacatura: ubi illud difficile est, quid novi constituisset Clemens IV. illis verbis, prohibemus insuper; quæ jus novum inducunt, ex his quæ notavi in cap. decernimus, de judiciis. Cum ergo in præsentis ab Innocentio prohibita esset commissio conferendi beneficia vacatura, difficile est quid de novo statuat Clemens in dicto §. prohibemus. Aliqui existimant, attentâ præsentis decisione, non esse comprehensum Legatum prædictâ prohibitione; immò potius docent in præsentis specie commissionem factam ab Episcopo sustineri propter confirmationem Legati, quæ sequuta fuit. Sed hac interpretatione, quam supra rejeci, ommissâ, dicendum existimo, novam Clementis

constitutionem non eo respicere, ut auferat potestatem Legatis committendi collationem beneficiorum nondum vacantium; hoc enim jam præsentis constitutione prohibitum erat; sed nova illius textus prohibitio est, ut constitutionem Concilii Lateran. quæ tantum loquebatur in casu mortis, trahatur ad casum in quo beneficia liberè resignantur, quia & hujusmodi commissione fraudari potest Concilii Lateran. Unde quemadmodum Innocentius in præsentis prohibitionem ipsius Concilii protraxit ad casum, in quo beneficiorum collatio committitur; ita etiam Clemens IV. præsentem Innocentii constitutionem protraxit ad casum in quo beneficia vacant per liberam resignationem. Sed adhuc difficile est, quomodo commissâ per Legatum facultate conferendi beneficia, quæ per liberam resignationem vacaverint, aperiatur via contra Concilium Lateran. siquidem talis commissio de beneficiis vacaturis, non per mortem, sed per resignationem erat; quomodo enim fieri potest, ut eo casu caperetur mors aliena, cum beneficium, cujus collatio committitur, non expectetur per mortem, sed per liberam resignationem? Huic difficultati succumbentes antiquiores affirmant, rationem illius textus erroneam esse, & non rectè per compilatores adjectam fuisse; quod & ab ipsis compilatoribus didicisse testatur Geminianus ibi, numero 6. Sed ipse, & Francus ibi, num. 22. contendunt veram rationem illius constitutionis in eo consistere, ne Legati hujusmodi commissionibus derogarent jurisdictioni ordinariæ: sed cum per hanc derogationem non fiat fraus Concilio Lateran. aliena est prædicta ratio ab ea decisione. His ergo sententiis omisis verius dicendum est, in Concilio Lateranensis prohibitionem duo profors diversa consideranda esse, prohibitionem videlicet ipsam generalem, ne videlicet beneficia conferantur, seu promittantur antequam vacent; & ipsius prohibitionis rationem, ne videlicet detur occasio captandæ mortis alienæ. Prohibitio generalis est comprehendens quemcunque vacationis modum, ut constat ex cap. 2. cap. relatum, capite accedens, hoc tit. Ratio autem specialis est vacationis, videlicet per mortem, quam ut casui frequentiori consonam Patres Concilii Lateranen. assignarunt. Constitutio ergo Clementis protraxit Concilii Lateranen. prohibitionem ad casum, in quo committeretur per Legatum collatio beneficiorum vacantium per resignationem; quo casu licet per talem commissionem fraus non fieret rationi à Concilio adjectæ, fiebat tamen ejus prohibitioni: unde rectè ait Clemens IV. eo casu aperiri viam ad Illusionem Concilii Lateranensis: præsentis Moez in dicto §. prohibemus, num. 27.

CAPVT XII.

Idem (a) Gerantin. Capitulo.

Dilectus filius magister Vv. canonicus vester olim Apostolatui nostro suggestit, quod bonæ memoriæ Episcopo vestro viam universæ carnis ingresso, maior, & sanior pars vestri convenerat in eundem, & ipsum eligere in Episcopum

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.

T

propo-